

III. blok 15.00 – 16.00 (moderuje O. Sládek)

Petr Steiner: Jaroslav Hašek – krasnoarmějský propagandista

Příspěvek se zaměří na styl textů napsaných Haškem převážně v ruštině pro politické potřeby Frunzeho 5. armády. Za patrně nejpříznačnější rys je nutno považovat krajní rozkolísanost mezi vlastním absolutním slovem a orientací na řeč cizí, kontextuálně přehodnocenou autorovou perspektivou.

Bohumil Fořt: Velitelem města Bugulmy?

Příspěvek si předně klade za cíl analyzovat Haškův bugulmský cyklus (1921) v kontextu autorova žurnalistického i prozaického díla a pokusit se o jeho žánrové zařazení. S tímto cílem je nicméně spjata i nutnost soustředit se na popisovanou fikční skutečnost v souvislosti s Haškovým životem, jakož i na její roli při konstituci příběhu autorova života a též na okolnosti geneze a recepce celého díla.

IV. blok 16.30 – 18.00 (moderuje B. Fořt)

Václav Paris: Osudy mezi eposem a encyklopedií

I když Hašek nikterak nebyl příkře vyhraněný nacionalista, jeho nejdelší kniha by se dala pokládat za moderní český národní epos. Zaujímá místo a plní funkce tohoto žánru: vypravuje o válce, ve které se zrodila nová republika, a poskytuje v postavě Švejka (jakkoliv kritizované) prototyp českého národního charakteru. Přitom však Haškova kniha nikterak není tím, co bychom od eposu očekávali. Pojednám proto o Osudech jakožto epickém narativu neustále přerušovaném uvědomováním si nezdaru imperiálního a evolucionistického názoru na národní vývoj – vývoj, který dřív dával eposu význam. Přesněji řečeno, navrhuji, že v tomto přerušování epického narativu se kniha přibližuje k jinému, modernějšímu modelu národní reprezentace – encyklopedii. Ať už je to v hromadění tisíce mikropovídek, ve Švejkově bloudění, anebo v příbuzenství s Ottovým slovníkem naučným, tento ne-narativní žánr přetváří tradičně epické budování národa. Tím, že tyto dva žánry spojuje, Hašek dochází k formě národního narativu, která je typicky modernistická, příznačná pro spisovatele, jakými byli Gertrude Steinová, James Joyce, Thomas Pynchon nebo David Foster Wallace.

Aleš Merenus: Švejk v dramatu a na jevišti

Haškův román Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války se poprvé objevil na divadelním jevišti hned po vydání prvního dílu (na Revoluční scéně v režii E. A. Longena) a od té doby se dočkal několika desítek dalších divadelních zpracování. Dramatizace a divadelní inscenace Haškova Švejka tak představují poměrně obsáhlou kapitolu v české divadelní kultuře, na jejímž příkladě můžeme sledovat proměny dramatické a divadelní poetiky v průběhu posledních téměř sta let a porovnávat různé typy zpracování jedné a téže předlohy. Úkolem mého vystoupení tak bude analyzovat, srovnat a především interpretovat tyto různé Švejky a na jejich příkladě pak ukázat, jakými způsoby se tento obsáhlý epický útvar může transformovat v text s divadelní funkcí.

Radomír D. Kokeš: Švejk ve filmu: tři filmy, tři aspekty, tři pojetí

Příspěvek se bude soustřeďovat na otázky ne/převoditelnosti principů výstavby Haškova Dobrého vojáka Švejka do filmové verze, což bude demonstrováno na třech adaptačních variantách: němé verzi z roku 1926 (resp. dochovaného torza), animované z roku 1954 a hrané zvukové z roku 1956. Každá z nich přitom klade důraz na jiný aspekt Haškova díla: situační humor (1926), ironie vypravěče (1954) a konverzační humor (1956). Co z toho ve vztahu ke vztahu mezi knihou a jejími filmovými verzemi z hlediska vyprávěcích postupů vyplývá, na to se pokusí příspěvek alespoň rámcově odpovědět.

MEZINÁRODNÍ KOLOKVIUM

FIKCE JAROSLAVA HAŠKA

Program

I. blok 10.00 – 11.00 (moderuje R. D. Kokeš)

František A. Podhajský: *Jaroslav Hašek a literární věda. Slovo na úvod*
Jan Staněk: *Hašek a Klíma: bioi paralleloi?*

přestávka na oběd

II. blok 13.00 – 14.30 (moderuje A. Merenus)

Ondřej Sládek: *Šťěstí „Šťastného domova“ aneb O ironii v díle Jaroslava Haška*
František A. Podhajský: *Politické a sociální dějiny strany mírného pokroku v mezích zákona – ediční historie a kompozice*
Pavel Janoušek: *U bratří makabejských. „Haškovy“ dramatické marginálie*

přestávka

III. blok 15.00 – 16.00 (moderuje O. Sládek)

Petr Steiner: *Jaroslav Hašek – krasnoarmějský propagandista*
Bohumil Fořt: *Velitelem města Bugulmy?*

přestávka

IV. blok 16.30 – 18.00 (moderuje B. Fořt)

Václav Paris: *Osudy mezi eposem a encyklopedií*
Aleš Merenus: *Švejk v dramatu a na jevišti*
Radomír D. Kokeš: *Švejk ve filmu: tři filmy, tři aspekty, tři pojetí*

Anotace

I. blok 10.00 – 11.00 (moderuje R. D. Kokeš)

František A. Podhajský: *Jaroslav Hašek a literární věda. Slovo na úvod*

Stručný přehled dosavadních výkladů Haškova díla, s důrazem položeným na strukturální linii této historie.

Jan Staněk: *Hašek a Klíma: bioi paralleloi?*

Příspěvek se pokusí vyzdvihnout některé souvislosti mezi autostylizací a životními postoji Jaroslava Haška a Ladislava Klímy. Nepůjde ani tak o někdy zdůrazňované spojení s expresionismem či dadaismem u obou autorů, ale o podobu jejich bohémství s neodmyslitelnými součástmi jako: (kynické) provokace, excentricita související s proklamovaným odporem k měšťáctví, mystifikace, případně klaunerie spojená s hravým (ludibristním) pojetím života, klíčová funkce hospodského prostředí a alkoholu jako nástroje tvoření / sebezničení, zdůrazňovaná ne-literárnost vlastního psaní a zároveň zliterárníování vlastního života, související legendární prvky (auto)biografií, dále třeba pěstované sociální aj. outsiderství a zároveň touha po tom být „respektábl“, krajní individualismus spojený se strachem ze samoty, touhou po přátelství / lásce atd. Souběžností je tedy celá řada – bude třeba vyšetřit, které jsou jen zdánlivé či povrchní a o kterých by stálo za to uvažovat hlouběji.

II. blok 13.00 – 14.30 (moderuje A. Merenus)

Ondřej Sládek: *Šťěstí „Šťastného domova“ aneb O ironii v díle Jaroslava Haška*

Autor se ve svém příspěvku zabývá Haškovou povídkou „Šťastný domov“ (1911), kterou podrobuje detailní narativní analýze a interpretaci. Vybranou povídku srovnává s jinými Haškovými prózami, všímá si užžitých narativních prostředků, stylu a celkové kompozice. V centru autorovy pozornosti je ale především Haškovo pojetí ironie a jeho práce s ní.

František A. Podhajský: *Politické a sociální dějiny strany mírného pokroku v mezích zákona – ediční historie a kompozice*

Podobu Haškových Politických a sociálních dějin známe především na základě jejich dvou edičních rekonstrukcí z let 1963 a 1982, které se od sebe ovšem podstatně liší už jenom tím, že druhá z nich obsahuje o téměř dvacet kapitol navíc. Pokusíme se tyto rekonstrukce kriticky posoudit jednak jejich srovnáním s rukopisem a jednak s kompozičním schématem, které z Haškova díla vyvstává.

Pavel Janoušek: *U bratří makabejských. „Haškovy“ dramatické marginálie*

Příspěvek se bude zabývat kolektivními kabaretními skeči, dramatickými parodiemi, které vznikly za Haškovy spoluúčasti pro vinohradskou restauraci pana Zvěřiny Kravín. A z části také způsobem, jakým s těmito texty zacházeli literární historici.